

Билтен

Број 3, децембар 2010. године

Представништво Републике Српске

УСТАНОВА ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ЕКОНОМСКЕ, НАУЧНО-ТЕХНИЧКЕ,
КУЛТУРНЕ И СПОРТСКЕ САРАДЊЕ СА РЕПУБЛИКОМ СРБИЈОМ

ИЗДАЈАМО

ИНАУГУРИСАН НОВИ ПРЕДСЈЕДНИК РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
ЗАШТО ЈЕ РС ПРИВЛАЧНА ЗА ИНВЕСТИТОРЕ

ПРОСЛАВА ЈУБИЛЕЈА УНИВЕРЗИТЕТА У БАЊАЛУЦИ
ПРЕДСТАВЉАМО: ОПШТИНА ТРЕБИЊЕ

ПРЕДСТАВНИШТВО РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ У СРБИЈИ

Булевар деспота Стефана 4/IV
Београд, Србија
Тел: 00 381 11 324 6633
Факс: 00 381 11 323 8633
E-mail: predstavnistvo@predstavnistvorsbg.rs

Садржај

У фокусу

Инаугуриран нови предсједник РС. 3

Инвестиције

Зашто је РС привлачна за инвеститоре 5

Теслићки Девих-текстил основао предузеће у Врању 6

Поново отворена бањалучка „Боска“ 6

Пољопривреда

Министар Братић: Резултати, планови, улагања 7

Култура

У сусрет Међународном позоришном фестивалу у Источном Сарајеву 9

Београдска премијера представе „Мој брат“ 10

Промоција књиге Емира Кустурице у Бањалуци 10

Образовање

Универзитет у Бањалуци обиљежава 35 година рада 11

70 година Пољопривредног факултета Универзитета у Источном Сарајеву 13

Туризам

Бања Вишеград 15

Општине РС

Требиње 18

У фокусу

Инаугурисан нови предсједник РС

Полагањем свечане заклетве пред посланицима Народне скупштине, Милорад Додик је 15. новембра званично преузео дужности предсједника Републике Српске. Заклетву су положили и потпредсједници РС - Емил Влајки и Енес Суљкановић.

Инаугурацији је претходило конституисање Скупштине РС у којој је за предсједника поново изабран Игор Радојичић, а за потпредсједнике Сњежана Божић и Рамиз Салкић.

Свечаној церемонији у Народној скупштини Републике Српске присуствовали су предсједник Србије Борис Тадић, стране дипломате у БиХ, представник Канцеларије високог међународног представника и друге бројне званице.

Акценти из свечаног обраћања

У обраћању посланицима предсједник Додик је рекао да је његов циљ јака, стабилна, демократска и просперитетна Република Српска која припада свим њеним становницима, без обзира на националну, вјерску или било коју другу, па и страначку припадност, те да сви заједно треба да буду гаранција неуништивости, трајности и безбједности РС као сигурне куће за све.

„Босна и Херцеговина је могућа само са Републиком Српском и надлежностима које су јој потврђене Дејтонским споразумом“, нагласио је Додик и позвао све релевантне политичке представнике два

ентитета и три народа на истински дијалог чија мјера јесу равноправност и узајамно уважавање. При томе, политичка платформа наших представника у заједничким органима БиХ трајно остају Устав РС и Дејтонски споразум са његовим анексима.

„Ако је за помирење потребна правда, за правду је потребна истина“, рекао је Додик и додао да истине не могу бити три, него само једна и да до ње води само објективни суд времена изван текућих политичких манипулација. Затим је истакао да се РС извинила за невинне жртве и поновио своје лично жаљење због свих патњи и страдања, а посебно оних које су скривили његови сународници.

У фокусу

„Неспорно је одређење РС за европски пут, али ми смо спремни да уђемо у ЕУ само као равноправни партнери са идентитетом и интегритетом стичаним вијековима,“ рекао је Додик и нагласио да нас „од Европске уније можда дијеле и деценије придруживања“, али да нас, истовремено, „за њене државе и народе везује дуга историја заједничких подухвата на стварању слободнијег и праведнијег свијета“.

Захваљујући се грађанима који су му у великом броју поклонили изборно повјерење, али и свима осталим које ће,

Додик и Тадић: Односи Србије и Српске

Предсједник Додик се посебно осврнуо и на односе са Србијом.

„Што се тиче наших односа са Србијом као матицом српског народа, још активније ћемо спроводити Споразум о специјалним и паралелним везама, да бисмо нашу сарадњу довели на што виши ниво“, рекао је Додик.

„Наше је легално и легитимно право да водимо рачуна о положају српског народа у читавом региону“, рекао је Тадић и додао: „Милорад Додик је мој пријатељ, али и политички сарадник. Оно што је наша сагласност то је да политика мира, сарадње и помирења нема алтернативу.“

према Уставу, предводи у наредним годинама бременитим бројним унутрашњим и

вањским искушењима, Додик је поручио: „Спреман сам да одговорим на све изазове који ме чекају као предсједника јер Република Српска је смисао мог политичког и животног ангажмана.“

Биографија Милорада Додика

Милорад Додик рођен је 1959. године у Бањалуци. Основну школу завршио је у Лакташима, средњу у Бањалуци, а Факултет политичких наука, 1983. године, у Београду.

Од 1986. до 1990. године био је предсједник Извршног одбора општине Лакташи.

На првим вишестраначким изборима, 1990. године, изабран је за посланика у Парламенту Босне и Херцеговине као кандидат Савеза реформских снага.

У току рата у БиХ, као посланик у Народној скупштини

Републике Српске, формирао је и водио Клуб независних посланика. По завршетку рата формирао је Савез независних социјалдемократата и од тада је његов предсједник.

За посланика у Народној скупштини Републике Српске поново је изабран 1997. године. У јануару 1998. године добија мандат да састави Владу Републике Српске, а потом је и изабран за предсједника Владе Републике Српске. На тој дужности остаје све до јануара 2001. године.

На општим изборима 2000. године био је кандидат Странке независних социјалдемократата за предсједника Републике Српске.

На општим изборима 2002. изабран је по трећи пут за посланика у Народној скупштини РС, а у фебруару 2006. године за предсједника Владе Републике Српске.

Трећи пут постаје предсједник Владе Републике Српске у новембру 2006. године, и ту дужност обавља све до октобра 2010. године, када уз убједљиву подршку и повјерење бирача бива изабран за предсједника Републике Српске.

Свечани чин инаугурације новоизабраног предсједника Републике Српске обављен је 15. новембра 2010. године.

Инвестиције

Зашто је РС привлачна за инвеститоре

Да Република Српска нуди најповољнији пословни амбијент у оквиру БиХ, познато је још од уназад четири године када је актуелна влада увела значајне пореске олакшице. А да се не ради о пукој импресији, показали су егзактни подаци да је у томе периоду преко седам стотина приватних фирми из Федерације своје сједиште преселило на другу страну ентитетске границе. Бизнис очигледно не признаје унутрашње, али ни вањске границе. Тренд прекограничног не само преношења него и ширења послова на најпрофитабилнија подручја дио је економске транзиције и тржишне логике, па постепено осваја и економије западног Балкана.

Како показује анкета Смедиа портала међу бизнисменима у Србији, РС се и у регионалној конкуренцији истиче као једно од најатрактивнијих мјеста за посао. Пословни људи из Београда, Новог Сада, Ниша, Чачка, Краљева итд.

туролошке баријере као иначе у иностранству, него прије свега о врло конкретним економским и правним предностима.

Стабилан курс и нижа стопа ПДВ-а

Неки од учесника у анкети истичу да је стопа ПДВ-а у висини од 17 одсто међу најнижим у окружењу. Други наглашавају апсолутну стабилност националне валуте, односно конвертибилне марке, тако да су пословни људи као ријетко гдје заштићени од курсних осцилација. Трећи апострофирају институционалну стабилност и функционалност владе, као и чињеницу да инострани улагачи уживају иста права и обавезе као и домаћи, могу да доводе своје раднике те врше прекогранични трансфер профита без ограничења.

Више њих у први план ставља Инвестиционо-развојну банку у Бањалуци, која предузетницима, без обзира

праве бизнис у Словенији, Бугарској, Македонији, а неки иду и до Кине, али најчешће бирају РС. Не ради се само о томе што у сарадњи са прекодринским сународницима не наилазе на језичке и културолошке баријере као иначе у иностранству, него прије свега о врло конкретним економским и правним предностима. Одакле су, нуди повољне кредите (ниска каматна стопа, дуг грејс период, скраћене процедуре), што није случај ни у једној од бивших југословенских република. Као посебну пословну предност неки од анкетираних подвукли су да у РС не постоји тзв. децентрализована корупција, која у ланцу започиње још од шалтерских службеника и посебно обесхрабрује иностране бизнисмене који хоће да улажу у земље у транзицији.

Нова фирма за 23 дана и 750 евра

Изузетно повољне налазе ове анкете о предностима покретања и ширења послова у Српској, објаснила је Данијела Пејић, портпарол Министарства за економске односе и регионалну сарадњу РС. За Смедиа портал изјавила је: „Влада РС континуирано ради на побољшању пословног амбијента и прва је влада на Балкану која је спровела пројекат „гиљотина прописа“... Овај процес резултирао је смањењем оперативних трошкова, уклањањем административних препрека и смањењем могућих извора корупције на ентитетском нивоу. За покретање бизниса у РС потребно је само 23 дана и свега 1.475 КМ, а потпуном примјеном Закона о привредним друштвима поступак ће бити скраћен на 12 дана.“

Инвестиције

Теслићки Девић-текстил основао предузеће у Врању

Фирма Девић-текстил из Теслића основала је у Врању предузеће Ново-текстил за производњу доњег рубља, које ће запослити 130 радника текстилне струке.

Планирано је да се 97 одсто производње новооснованог предузећа посредством фирме из Теслића извози у земље Европске уније

Фирма Девић-текстил одлучила се да инвестира у Врање јер су јој ту обезбијеђени висококвалификована текстилна радна снага, као и сигуран добављач квалитетног предива – компанија „Јумко“.

Представници локалне власти Врања изразили су задовољство што је теслићка фирма у Врању препознала средину у коју треба улагати.

Поново отворена бањалучка „Боска“

Додик је указао и на то да је „ријешено питање радника који су раније били запослени у овом објекту, од којих је један број остао да ради“.

У реконструкцију Робне куће уложена су три милиона евра, а најављена су и нова улагања, посебно у уређење вањског дијела „Боске“.

Робна кућа „Боска“ представља својеврстан симбол Бањалуке. Отворена је 6. јула 1978. године и још увијек је једна од највећих робних кућа на простору бивше Југославије.

У Бањалуци је 11. новембра, након вишемјесечне реконструкције, свечано отворена Робна кућа „Боска“.

Обнављање ове робне куће представља заједнички пословни подухват конзорција србијанских компанија „Зекстра“ и „Делта“, које су купиле „Боску“.

Адаптација „Боске“ трајала је од маја ове године, а свечаном отварању присуствовали су и власник „Делте“ Мирослав Мишковић, директор „Зекстре“ Драган Ђурић, те премијер РС Милорад Додик који је оцијенио да је ово отварање значајно будући да Бањалука добија модерно уређени тржни центар.

Пољопривреда

Министар Братић: Резултати, планови, улагања

Иако Министарство, које већ четири године успјешно води проф. др Радивоје Братић, обухвата и шумарство и водопривреду, овога пута смо министра замолили да се при крају мандата за Билтен посебно осврне на пољопривреду. Питали смо га шта је Министарство конкретно учинило на унапређењу овог подресора у Влади РС, односно какви су даљи планови.

У више прилика у медијима је истицано да је министарство којем се налазите на челу „успоставило систем“. Шта то практично значи?

У протекле четири године Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде РС остварило је, без лажне скромности, велике резултате. Успјели смо у одговарајућој мјери да успоставимо систем, и то је оно што је најважније. Ми смо сада у ситуацији да ниједан министар ни помоћник не мора да иде на терен и да пише колико ко, и на који начин може добити подстицаја. Имамо Правилник о додјели подстицаја и једнака доступност свима који имају право на подстицај је загарантована. С друге стране, направили смо регистар пољопривредних газдинстава, захваљујући којем смо у великој мјери успјели да елимини-

шемо мешетаре, који су на разне начине добијали подстицаје, а нису их залужили. У доброј мјери смо успјели да постигнемо да истински пољопривредни произвођач добије подстицај. Тренутно имамо око 60.000 регистрованих, породичних, пољопривредних газдинстава.

Министар Радивоје Братић

РС је заобишла је регионална криза у снабдијевању млијеком. На њивама широм Српске бљешти нова механизација. Да ли су то резултати који се могу директно приписати вашем министарству?

Сачували смо производњу млијека, једни смо од ријетких у Европи који су имали стабилну производњу. Подстицаје редовно исплаћујемо, немамо дугова. Захваљујући владама Републике Српске и Србије и подстицајним средствима од Министарстава пољопривреде Републике Српске и економије Србије, обнављамо механизацију наших пољопривредника.

На нашим њивама је више од 500 нових трактора и неколико пута више прикључних оруђа, а знамо да је просјечна старост механизације код нас минимум 25 година. Од 2011. године успоставићемо нове регистре, као што је нпр. регистар клијената, разврстаћемо комерцијална газдинства од некомерцијалних, а све са циљем још бржег развоја аграра у нашој земљи.

Често се може чути да су природни потенцијали пољопривреде РС мало искоришћени. Поједине пољопривредне културе се форсирају или занемарују независно од природних услова. Шта је Министарство учинило у погледу

стручне помоћи?

Убудуће ћемо већу пажњу посветити планирању производње у аграру, управо с циљем да се избјегну нежељени ефекти природних непогода, али и да се максимално искористе природни потенцијали сваког подручја. Када је ријеч о аграрној производњи, питање свих питања су приноси одређених култура, а управо у одабиру култура које се сију треба направити искорак и одабрати оне које ће дати и сигурне приносе. Узалудни су рад, орање и улагање у житарице које ће дати незнатне

Пољопривреда РС

приносе на подручјима гдје би друге културе биле профитабилне. Нажалост, Република Српска не може да рачуна на задовољавање властитих потреба и високе приносе хљебног жита, али истовремено може на властитим пољопривредним површинама и те како да заснива успјешну пољоприврену производњу, што подразумијева и врло пажљиво и стручно планирање те производње. Сматрам да би пољопривредници Српске морали више да буду окренути сточарству на подручјима која дају богату испашу и производњу био масе за квалитетну сточну исхрану, затим производњи млијека и меса, те узгоју повртарских и воћарских култура. Важна су и улагања у капиталне објекте у пољопривреди. И у том сегменту имали смо значајна улагања у протекле четири године.

Најсавременија механизација као будућност Републике Српске

У Европској унији постоје специјализовани програми и предвиђена су значајна средства за развој села. Колико је РС, која обухвата велика сеоска подручја,

спремна да се укључи у одговарајуће пројекте?

Нисмо занемарили ни развој сеоских подручја. Република Српска, према свим критеријумима, обухвата око 80 одсто сеоска подручја. Имамо стратешки план сеоског развоја. Ово је четврта година како издвајамо средства за подршку руралном развоју. До сада је уложено око 40 милиона марака за развој села у РС. Логично је да ће људи отићи из села ако немају пут, воду, струју, дом здравља. БиХ би идуће године требало да има приступ подстицајним средствима IPA5 за рурални развој и зато припремамо пројекте да бисмо добили сва средства која се могу добити за Републику Српску, али искључиво за развој сеоских подручја. Формирана је и Агенција за аграрна плаћања Републике Српске, као кључна организација за додјелу подстицаја корисницима из домаћих извора и фондова ЕУ.

Узгој воћарских и повртарских култура као један од империјатива

Култура

У сусрет Међународном позоришном фестивалу у Источном Сарајеву

Седмог дана децембра у Културном центру Источно Сарајево, комедијом „Пјевај, брате“, биће свечано отворен јубиларни 15. међународни фестивал малих сцена, односно монодраме РС. У наредним данима биће изведене још четири представе са више глумаца и четири монодраме из Републике Српске, Федерације и Србије. Традиција дуга деценију и по започела је још крајем поратне 1995. године, а наслања се на историју МЕС-а (Међународног Фестивала малих и експерименталних сцена) који је традиционално одржавао у предратном Сарајеву.

У најужем избору селектора Фестивала Љубе Божовића нашле су се и представе већ овјенчане фестивалским признањима, али и позоришта и аутори који дебитују на овом фестивалу. Позоришни хит „Жаба“ Срећка Михаиловића вишеструко је награђиван у БиХ и региону, а позориште из Приједора својим првим учешћем представиће се „Ла-

ким комадима“ Небојше Ромчевића. У селекцији монодрама „Последња шанса“ Мирјане Бобић-Мојсиловић стиже као један од побједника Земунског фестивала, а „Тунел“ Милице

бољег глумца и глумицу Фестивала. Новчани дио награда обезбиједио је Културни центар, односно Туристичка организација града Источно Сарајево

Монодрама „Пекићева шрка: дневник душе“
Душко Мазалица као Борислав Пекић

Константиновић представља дипломски рад младог глумца и редитеља Гаврила Јовановића.

Све представе ће пратити и оцјењивати стручни жири, у саставу Батрић Жарковић, директор „Славија театра“ из Београда, др Миланка Бабић, професор Универзитета у Источном Сарајеву, и Предраг Митровић, професор Универзитета у Сарајеву. Награде су предвиђене за најбољу представу и монодраму, као и нај-

Покровитељи јубиларног Фестивала малих сцена – монодрама Српске су Министарство просвјете и културе РС, Град Источно Сарајево и општине Источна Илица и Источно Ново Сарајево, а медијски покровитељи Радиотелевизија РС и Радиотелевизија Источно Сарајево.

Прве фестивалске вечери, као пратећи дио програма, биће отворена изложба ликовних дјела академског сликара Мирка Кусмука. А за наредни дан предвиђен је специјални програм за дјецу у извођењу драмског студија Културног центра Ист. Сарајево.

Селектор 15. фестивала Љубо Божовић истакао је да ће, захваљујући пријатељима из српских позоришта који су снижили цијену представа, квалитет фестивала бити знатно виши него претходних година.

Култура

Београдска премијера представе „Мој брат“

Представа „Мој брат“, по тексту министра културе Србије Небојше Брадића, у режији Милана Караџића и извођењу Народног позоришта Републике Српске доживјела је своју београдску премијеру 7. новембра у Београдском драмском позоришту.

Многобројна публика, у којој је био велики број угледних личности из јавног и културног живота, поздравила је глумачки ансамбл из Бањалуке дугим аплаузом.

Драма је инспирисана животом и дјелом Меше Селимовића, првенствено његовом аутобиографском књигом „Сјећања“.

Премијера је била прошлог мјесеца у Бањалуци, у оквиру обиљежавања 80 година

постојања Народног позоришта, као и сто година од рођења Меше Селимовића.

Комад је штампан у издању часописа за књижевност и културу „Крајина“.

Театролог др Раде Симиновић, управник Народног позоришта Републике Српске

оцијенио је, како је записано у програму представе, да је то „једна врста омажа Мешиној трајној запитаности над трагичном симбиозом љубави и смрти као неразмрсицом посљедицом наше трајне неслободе, помамне власти и сталних ратова“.

Промоција књиге Емира Кустурице у Бањалуци

Прослављени филмски редитељ Емир Кустурица је 19. новембра у Бањалуци представио

свој књижевни првенац, аутобиографску књигу „Смрт је неповјерена гласина“, која је била апсолутни хит недавно одржаног Сајма књига у Београду.

О књизи су, осим аутора, говорили генерални директор компаније „Новости“ Манојло Вукотић и предсједник Матице српске у Републици Српској Младен Шукало.

Промоцији, одржаној у концертној сали Културног центра Бански двори, присуствовао је и новоименовани предсједник Републике Српске Милорад Додик, те министри у Влади РС Александар Џомбић, Антон Касиповић и Станислав Чађо, као и многе друге угледне званице.

Образовање

Универзитет у Бањалуци обиљежава 35 година рада

Универзитет у Бањалуци током новембра и децембра мјесеца слави 35 година рада и развоја низом пригодних свечаности, округлих столова, научних скупова и других манифестација.

Обиљежавање овог значајног јубилеја почело је полагањем вијенаца на Спомен-плочу погинулим студентима и радницима Универзитета, након чега је одржана свечана академија у Народном позоришту РС, а затим пријем гостију код ректора и председника Управног одбора Универзитета. У радном дијелу обиљежавања одржани су Други симпозијум

биолога РС, Први симпозијум еколога РС, IX научно савјетовање хемичара и технолога РС, XI научни скуп Бањалучки новембарски сусрети „Култура и образовање – детерминанте друштвеног прогреса“, те Други међународни научни конгрес спортских антрополога, са темом „Антрополошки аспекти спорта, физичког васпитања и рекреације“, међународни симпозијум Индустријска електроника – ИНДЕЛ 2010. и међународни научни скуп „Меша Селимовић и Скендер Куленовић у српском

језику и књижевности“. Промовисана је и монографија „Рударство и привреда у развоју РС“.

Посебан допринос обиљежавању јубилеја дали су студенти. Тако је одржан трећи стручно научни скуп „Студен-

ти у сусрет науци“, а 11. новембра је отворена изложба фотографија студената и одржана пројекција филмова студената Академије умјетности. У склопу прославе јубилеја изведено је неколико представа Хенрика Ибзена, као и концерт студената Смјера за клавир и гитару, Гудаче и дуваче, Соло пјевање и Камерну музику.

Планирано је да мјесец прославе јубилеја буде окончан 6. децембра концертом Здруженог симфонијског оркестра Факултета музичке умјетности Београд, Академије умјетности

Бањалука и Музичке академије Сарајево.

Кратак историјат

Универзитет у Бањалуци основан је 7. новембра 1975. године. Приликом оснивања у саставу Универзитета било је пет факултета – Електротехнички, Технолошки, Машински, Правни и Економски – и три више школе. Медицински факултет основан је 1978. године. Касније су основани остали факултети: Пољопривредни и Шумарски, 1992. године, Филозофски, 1994. године, Архитектонско-грађевински, 1995. године, Природно-

математички, 1996. године, Академија умјетности, 1999. године, Факултет физичког васпитања и спорта, 2001. године, а Филолошки, Факултет политичких наука и Рударски факултет, 2009. године.

На Универзитету у Бањалуци данас има 16 факултета, са 52 студијска програма. У наставном процесу и научно-истраживачком раду учествује 649 стално запослених професора и асистената и 42 стручна сарадника. Поред њих, на Универзитету је ангажовано 511 наставника и сарадника у до-

Образовање

пунском и хонорарном статусу. Административне послове обавља 176, а техничке и остале послове 253 стално запослена радника на Универзитету. У школској 2009/2010. години, на Универзитету студира 16.595 студената из свих крајева Републике Српске, али и из иностранства. До сада је дипломе основних студија стекло 21.928 студената, 874 специјалисте, 834 магистра наука и 345 доктора наука.

Већина факултета Универзитета у Бањалуци налази се у два кампуса, смјештена недалеко од ријеке Врбас, у непосредној близини центра

града. У кампусима се налазе студентски домови са ресторанима, спортским теренима, студентским клубовима и Универзитетским рачунарским

центром. Универзитет у Бањалуци располаже са неопходним учионачким просторијама веома разноврсног облика и вели-

чине: од амфитеатара, средњих и мањих учионица, читаоница и библиотека, до лабораторија и рачунарских сала. Већина учионица опремљена је видео пројекторима и рачунарима за приказивање дигиталних наставних садржаја, а у плану је набавка и интерактивних електронских табли, тзв. паметних табли. Универзитет располаже са 20 рачунарских сала са цјелодневним приступом

интернету. Библиотеке располажу са 185.000 књига, а претплаћене су на 80 научних часописа.

Поздравне ријечи на Свечаној академији

„Република Српска је, упркос економским тешкоћама, ових дана издвојила значајна средства за изградњу Архитектонско-грађевинског и Факултета политичких наука Универзитета у Бањалуци“ (**Игор Радојичић**, председник Скупштине РС).

„Могло би се рећи да данас прослављамо не 35-годишњицу него 60-годишњицу Универзитета у Бањалуци јер је још далеке 1950. године овдје основана Виша педагошка школа као прва високошколска установа у нашој средини...“

Али данас смо пред новим изазовима. Више се не поставља питање да ли примјењивати Болоњску декларацију већ како унаприједити капацитете који обезбјеђују њену примјену. При томе користимо искуства неких држава, попут Италије и Аустрије, у којима се универзитетска традиција мјери вјековима ...“ (**проф. др Станко Станић**, ректор Универзитета у Бањалуци).

„Поносни смо на велика достигнућа у развоју Универзитета у Бањалуци и на допринос који су томе дали професори нашег универзитета (**проф. др Бранко Ковачевић**, ректор Универзитета у Београду).“

„Универзитет у Бањалуци је тасао у један од водећих у БиХ, а најинтензивнију сарадњу у научно-истраживачком раду и размјени наставног кадра остварује са братским Универзитетом у Источном Сарајеву“ (**проф. др Митар Новаковић**, председник заједнице универзитета БиХ и ректор Универзитета у Источном Сарајеву).

„Трајно опредјељење Владе јесте да јача капацитете универзитета у Бањалуци и Источном Сарајеву, због чега ће наставити да подржава њихов научни потенцијал и аутономију. Јер универзитет је мјесто које треба да ишкољује људе који ће нас на најбољи могући начин интегрисати са Европом“ (**Милорад Додик**, премијер Републике Српске).

Образовање

70 Година Пољопривредног факултета Универзитета у Источном Сарајеву

Пољопривредни факултет Универзитета у Источном Сарајеву, као правни наследник Пољопривредног факултета из Сарајева, ове године прославља јубилеј – 70 година од оснивања ове институције.

У марту 1940. године основан је Пољопривредно-шумарски факултет са сједиштем у Сарајеву. Наставу је у јануару 1941. године почело похађати 127 студената. Окупацијом земље Факултет је престао са радом у априлу 1941. године.

Завршетком Другог свјетског рата јавља се потреба за „реоснивањем“ високошколске установе која би образовала кадрове из области пољопривреде и шумарства. Тако је 31. децембра 1946. године основана Савезна висока пољопривредна школа за планинско газдовање у Сарајеву, која је двије године касније прерасла у истоимени факултет, са пољопривредним и новооснованим шумарским одсјеком. У процесу реорганизације долази до оснивања два факултета – Пољопривредног факултета и Шумарског факултета, који су почели са радом 1. јануара 1959. године.

Избијањем оружаних сукоба на просторима бивше Југославије долази до прекида рада Факултета. Одлуком Народне скупштине Републике Српске о издвајању високошколских установа из Универзитета у Сарајеву, створен је правни основ за организовање институција високог образовања у Републици Српској. У Одлуци је наведено да „Универзитет у Сарајеву Републике Српске чине факултети и академије умјетности чланице Универзитета у Сарајеву бивше Босне и Херцеговине“.

Рјешењем Министарства образовања, науке и културе Владе Републике Српске 1994. године утврђено је да Пољопривредни факултет Универзитета у Сарајеву Републике Српске испуњава услове за наставак рада у школској 1994/95. години. За сједиште Факултета одређена је Лукавица. У организовању рада Факултета велики допринос су дали проф. др Мирослав Богдановић, проф. др Весна Милић, проф. др Миодраг Перовић и проф. др Часлав Чопић. Наставни процес је почео крајем 1994. године. Нажалост, ова ге-

нерација се није одржала, јер је 1996. године дошло до исељавања Срба са простора који су припали Федерацији БиХ. Из ове генерације студије је завршио само један студент.

Иако у прилично тешким условима, настава се одвијала континуирано. У наставном процесу су учествовали професори са новоформираног Универзитета у Српском Сарајеву. Значајан допринос у раду Факултета, у ратним и поратним годинама, дали су проф. др Драгољуб Лабус, проф. др Драгић Бабовић и проф. др Драгутин Ђукић (Агрономски факултет у Чачку), проф. др Митар Башевић, проф. др Оливера Гвозденовић, проф. др Вељко Вулетић, проф. др Момир Шаренац, као и проф. др Зора Николић (Ветеринарски факултет у Београду).

У складу са рјешењем Министарства просвјете и културе Републике Српске, на Факултету се спроводи студијски програм пољопривреде,

Др Весна Милић

Образовање

у трајању од четири године. Од академске 2008/09. године у оквиру постојећег студијског програма покренута су два усмјерења: Општи смијер и Смијер биљне производње. У скоријем периоду треба очекивати покретање и трећег усмјерења – сточарство.

Са почетком академске 2010/11. године, отпочело је извођење студијског програма пољопривреде у Бијељини. На Пољопривредном факултету је одобрено извођење наставе и на студијском програму Шумарство. Студијски програм Шумарство ће се реализовати у Власеници, а Факултет је планирао и мастер студиј из области биљне производње, који је у фази лиценцања.

Студентску популацију Пољопривредног факултета већином сачињавају свршени средњошколци из Херцеговине, горњег Подриња, сарајевско-романијске регије и јужног дијела регије Бирач. Отпочињањем сарадом Одјељења у Бијељини, студентска популација се проширила на регију Семберије, Мачванског округа (Република Србија) и дијелом на Посавину. Тренутно на Факултету студира 390 студената.

Поред наставника и сарадника са Универзитета у Источном Сарајеву, у наставном процесу учествују и гостујући професори из научно-образовних институција из Републике Српске и Републике Србије.

Поред образовне и научно-истраживачке дјелатности, Факултет дјелује и на пољу организације различитих научних и стручних скупова, те семинара и обука. Посебна пажња се посвећује образовању младих кадрова и стварању оптималних услова за образовни и научно-истраживачки рад.

О сарадњи са факултетима у Србији декан, проф. др Весна Милић каже:

„Пољопривредни факултет је од самог почетка рада у

колегама из Србије и на међународне пројекте. Планирамо да радимо и на заједничким мастер и докторским студијама, који ће се организовати на више факултета и на тај начин омогућити проходност студентата и професора.“

Најава за одржавање Научног симпозијума „Agrosym Јахорина 2010“

„Један од видова сарадње факултета из Србије и нашег факултета је и организовање Првог научног симпозијума агронома са међународним учешћем „Agrosym Јахорина 2010“. Овај скуп организујемо заједно са Пољопривредним факултетом из Београда. Пријављено је више од 70 радова сврстаних у четири секције. Свој долазак на скуп, који ће се организовати на Јахорини од 9. до 11. децембра, осим на-

ших колега из Србије, најавиле су и колеге из Македоније, Бугарске, Румуније, Албаније, Црне Горе и Италије. Из Босне и Херцеговине свој долазак су најавиле колеге са Пољопривредно-прехрамбеног факултета из Сарајева и Пољопривредног института из Бањалуке. Надамо се да ће у 2011. години за овај скуп бити још веће интересовање јер планирамо успоставити сарадњу и са другим сличним институцијама у нашем окружењу,“ рекла је проф. др Весна Милић.

Стручна пракса

Лукавици имао велику подршку и помоћ два факултета из Србије. Агрономски факултет из Чачка и Пољопривредни факултет из Београда су помогли нашем факултету у најтежим, ратним годинама, а та сарадња и пријатељство су се наставили до данашњих дана. Помогли су нам у формирању наше библиотеке и у школовању кадрова.

Ова сарадња се не огледа само у извођењу наставе професора са факултета из Србије. Ми смо аплицирали са нашим

Туризам

Бања Вишеград

Географски положај

Вишеградска бања се налази у источном дијелу Републике Српске, сјеверно од Вишеграда, на непуних пет километара од града. Смјештена је у планинском кланцу Бањског Потока (који се иначе улива у ријеку Дрину), на надморској висини од 414 метара.

Сам положај града Вишеграда, а самим тим и бање, доста је повољан. Као прво, у релативној близини је Сарајево (126 км), као велики емитивни центар, затим у непосредној близини је државна граница са Србијом и Црном Гором, па је ова бања лако доступна и њиховом становништву.

Будући да је Вишеградска бања окружена планинама, попут Таре и Златибора, које су зимски центри, а да у овој зони нема директних конкурената у виду других балнеолошких центара, расте и њена атрактивност за потенцијалне посјетиоце.

Геолошке и геоморфолошке карактеристике

Јован Цвијић Вишеград сврстава у зону старовлашких предјела који заузимају цијели простор од Голе Јахорине и Романије до горње Дрине и Златибора. То је зона планинских вијенаца и планинских гора динарског правца пружања, разбијена бројним млађим расједима дуж којих су спуштене мање котлине, које су у

Хошел „Вилина влас“

плиоцену и плеистоцену биле испуњене језерима.

У овом предјелу преовлађују непропустљиве стијене. Кречњаци прекривају мање површине, а карст је спорадичан. Простор око Вишеграда чине мезозојске стијене и млађе седиментне стијене.

Биљка вилина влас

Климатолошке карактеристике

Вишеград и околина имају одлике умјерено-континенталне, са извјесним карактеристикама планинске климе, под утицајем сусједног вишег рељефа. Лета на подручју Вишеграда су топлија него у околним мјестима. Разлог за то јесте чињеница да се Вишеград (364 м/нв) налази на нижој надморској висини од околине, те да је у тој својеврсној котлини заштићен од директног утицаја и продора оштрих, хладних ваздушних маса.

Средња јулска температура у Вишеграду је 21°C, а средња јануарска -1,3°C.

Вриједност годишње количине падавина за Вишеград је 614 мм, а број дана са падавинама у просеку је 84 дана годишње. Расподјела падави-

Туризам

на по мјесецима је правилна, са максимумом у мају, а споредни максимум је у октобру, док је минимум падавина у марту.

Релативна влажност ваздуха на подручју Вишеграда је 83 одсто.

Средња годишња облачност у Вишеграду је просјечно 5,9 годишње, с тим да је зими већа него у лјетњем периоду, док најмању вриједност има у августу, када је само 3,9.

Број магловитих дана је 5,5 годишње, највећи број је у јесен, и то нарочито у октобру, када је просјечно 11 магловитих дана.

Вишеград годишње има просјечно 28 дана са сњежним покривачем. Највећи број сњежних дана је у јануару.

Из наведеног се може закључити да је лјетни период оптималан за посјету Вишеградској бањи.

Биљка вилина влас

На подручју бањског комплекса јавља се ендемична врста папрати вилина влас (*Adiantum capillus veneris*). Управо по овој биљци и сам центар носи име „Вилина влас“. Ова биљка се у народу зове још госпина влас, женска коса, водена папрат и припада старој терцијарној флори. У терцијару је она имала широк ареал распрострањања захваљујући топлим и влажним еколошким условима, међутим, у току глацијације, због снижавања температуре, задржала се на медитеранским и субмедитеранским подручјима, а у континенталној клими само уз

термоминералне изворе. Данас је њен ареал на Динаридима мозаичан, са 49 утврђених ста ништа.

Градња и објекти Вишеградске бање

Постанак Вишеградске бање је уско повезан са градњом Соколовићеве ћуприје 1571. године. Наиме, приликом вађења камена сиге

протекне доста дуг период па да се јави иницијатива да се поред бање саграде пратећи објекти и смјештајни капацитети.

Тек око 1937. године вишеградска фабрика „Вистад“ изградила је неколико објеката за одмор и рекреацију својих радника. Тадашњи смјештајни капацитети су обухватили 80 лежајева у бунгаловима и камп-кућицама. Године 1979.

(седре), којим је мост грађен, на локалитету данашње бање откривена је топла минерална вода па су још тада на том мјесту саграђена купатила.

Те давне 1575. године подигнута су два термална купатила, као једини бањски објекти, а оба су и до данас задржала свој првобитни изглед и карактеристике. То су доња – Кадијина бања, и горња – Соколовићева бања.

И поред тога што је лековитост ових извора била надалеко позната, требало је да

почела је изградња савременог хотела, који је отворен 1982, као хотел „Бе“ категорије, под именом „Вилина влас“. Хотел је тада био организован као Природно љечилиште, а данас је то јавна установа Рехабилитациони центар „Вилина влас“.

Хотел „Вилина влас“, високе „Бе“ категорије, има 160 лежаја у комфорним собама и два ресторана са укупно 370 мјеста. Ту су још и затворени базен 18x16 метара, трим стаза, трим кабинет и сауна. У

Туризам

саставу угоститељског дијела налази се и ресторан „Стара бања“ са летњом терасом, у коме се припремају специјалитети старе српске кухиње. Ресторан „Стара бања“ погодан је за пословне ручкове, породична славља, значајне друштвене скупове и сл.

Балнеолошке одлике Вишеградске бање

Воде Вишеградске бање се у лечилишне сврхе користе готово 500 година. Термалне воде ове бање старе су око 40.000 година и на површину избијају са дубине од 180 м. Имају карактеристике радиоактивне хомеотерме са Са-Мг хидрокарбонатом. Вода је бистра, без укуса и мириса, високо алкалне реакције $pH=9$.

На подручју локалитета бање постоји више термалних извора, од којих је њих неколико каптирано. То су извори који напајају бањски базен, те

извори у термалним купатилима (Соколовићева и Кадијина бања).

Вода у овим изворима је слабо минерална, али се одликује високом радиоактивношћу, која је у највећој мјери и чини љековитом. Ове воде спадају у групу хомеотерми са

просјечном температуром од око $34^{\circ}C$.

Основна љековита својства бање потичу од њене радиоактивности, чији је носилац радон са продуктима његовог распадања. Према испитивањима, радон смањује број еритроцита, а повећава број леукоцита у крви и смањује осјетљивост према алергенима. Осим тога, разграђује бјеланчевине у организму и тако индиректно снижава притисак у крви. Радон дјелује и на полне жлијезде и на предњи режањ хипофизе. Због тога су радиоактивна врела на гласу као воде за подмлађивање.

Степен радиоактивности Вишеградске бање је терапијски оптималан, без евентуалних штетних дејстава. Због лабилности радиоактивних елемената вода ове бање се може користити само на извору, тј. није могуће флаширање. Поред радона, вода садржи калцијум, магнезијум, натријум, калијум, алуминијум, литијум, стронцијум, манган, жељезо, хлор, јод и друге хемијске елементе који појачавају њено лековито дјејство.

Балнеолошко-здравствена функција ове бање је у лијечењу следећих тегоба и болести:

- реуматске болести (реума, ишијас),
- неуролошка стања и болести,
- стања послје хируршких интервенција и повреда,
- гинеколошка стања и болести,
- повишен крвни притисак,
- кожане и алергијске болести,
- респираторне болести и
- ендокрине болести.

Поред воде, као основног физикалног агенса, терапијски програм чине и:

- електротерапија,
- сонотерапија,
- магнетотерапија,
- термотерапија,
- кинезитерапија и
- механотерапија.

Наведене карактеристике вода Вишеградске бање, једине овог типа у нашој земљи, од великог су значаја за развој бањског туризма на нивоу државе.

Општине РС

Требиње

Град на тромеђи

Требиње је најјужнији град Републике Српске и Босне и Херцеговине. Налази се у долини ријеке Требишњице, на тромеђи Босне и Херцеговине, Црне Горе и Хрватске. Надморска висина урбаног дијела општине је око 275 м. Данашња општина Требиње заузима простор од 904 км² и процјењује се да има око 36.000 становника.

И на раскрсници

Требиње се налази на раскрсници значајних саобраћајних праваца. Удаљено је од Дубровника 27 км, Херцег Новог 38 км, Никшића 70 км, Мостара 115 км, Подгорице 120 км, Сарајева 230 км, Бањалуке 360 км, Београда 480 км.

Од луке Бар удаљено је 152 км, а од Плоча 120 км.

Најзначајнији путни правци су Београд – Дубровник и Мостар – Подгорица. Најближи аеродроми су у Ђилипима (око 40 км), Тивту (око 60 км) и Мостару (115 км). Планира се изградња аеродрома на Зупцима код Требиња. Изградњом Јадранско-јонске магистрале, стратешка позиција Требиња битно би се побољшала.

Богато водом, подарено климом

Захваљујући климатским условима и обиљу падавина, простор општине Требиње спада у водом најбогатија подручја на Балкану и Европи. Највећи извор воде представља сливно подручје Требишњице,

које обухвата 4.457 км² површине и које је детаљно истражено. Вода, као основно природно богатство овог простора, користи се вишенамјенски: за снабдијевање становништва, за енергетска постројења и производњу електричне енергије, за индустријске и услужне дјелатности и за квалитетно наводњавање плодног земљишта крашких поља долине Требишњице.

Географски положај и рељеф општине Требиње условио је посебне климатске карактеристике погодне за пољопривредну производњу, посебно у области узгоја медитеранских култура (винова лоза, смокве, нар, љековито биље...), али и за квалитетан живот људи. Општину Требиње чини осамнаест мјесних заједница, од којих се десет налази у руралним подручјима, док осам припада урбаном подручју општине.

Привреда

Носиоци привредног развоја општине су:

- „Swisslion ИАТ“ – највећи произвођач висококвалитетних алата у Босни и Херцеговини и један од највећих у Европи;
- „Хидроелектране на Требишњици“ – на Требишњици су изграђене двије хидроелектране – Граничарево и Горица. Од 1998. године сједиште Електропривреде РС је у Требињу;

Општине РС

- „СЛ Таково“ – прехранбена индустрија Требиње – производња кондиторских производа;
- „Попово поље“ и „Агрокооп“ – пољопривредна производња.

У општини Требиње послује око 496 правних лица и око 551 предузетника а, према подацима од 31.12.2009, запослено је укупно 9.688 радника.

Пољопривреда

Обрадиво земљиште чини око 10 одсто укупне површине општине, док се пашњаци простиру на око 40 одсто површине општине.

Потенцијал Требиња за развој пољопривредно-прехранбене индустрије ослања се на чињеницу да се практично сваки педаљ обрадиве земље може наводњавати. Захваљујући повољној клими (260 сунчаних дана у години и задовољавајућим просјеком падавина) омогућен је узгој посебних медитеранских култура: дуван, рано поврће и воће, смокве, нар и др.

Виноградарство и винарство показују тек дио свог великог економског потенцијала. Уз два већ брэндирана произвођача вискоквалитетних вина (Вукоје и Манастир Тврдош), ову развојну шансу препознао је значајан број предузетника, који су отпочели са производњом квалитетних вина. Тренутно у Требињу дјелује око 20 регистрованих винарија и винских подрума. С обзиром на изузетно повољне климатске

и земљишне карактеристике овог побневља, погодне за узгој винове лозе и производњу висококвалитетних вина, виноградарство и винарство препозна-

Поред винарства и производње лекобиља, органска пољопривреда пружа озбиљну развојну прилику, јер ова три вида пољопривредне произ-

Пчелињак у Дубочанима

ти су као један од носилаца бржег развоја општине и регије.

Значајни предузетнички напори и раст производње и продаје видљиви су и у узгоју лековитог биља и производњи етеричних уља. Поједини произвођачи су обавили сертификацију и пласирају своје производе и на инострана тржишта. На овим подручјима успијева око 2.000 биљних врста, од чега је око 300 интересантно за домаћу и свјетску фармакологију. Сировинска база лековитог биља која се откупи на ширем подручју Требиња износи годишње око 1.500 тона. Најраспрострањеније врсте лековитог биља су жалфија (на око 15.000 ха) и смиље (на око 5.000 ха).

водње имају претпоставке да буду конкурентна у окружењу. Дио свог туристичког идентитета Требиње може да базира и на здравој храни.

Град са богатим туристичким потенцијалима

Требиње и његова регија посједују изузетан туристички потенцијал. У његовој близини налазе се национални паркови Сутјеска, Орјен и Хутово благо, те многа излетишта (Ластва на обалама Ластванског језера, Јазина, извор Студенац и др.). Овакав положај Требиња омогућује интензиван развој транзитног и излетничког туризма.

Поред повољног геопрометног положаја и изузетно

Општинe РС

повољне климе, претпоставке за развој туризма укључују и:

- раскошну и очувану природу (Билећко језеро, ријека Требишњица, планински масив Орјен–Убла и др.);
- културно-историјске споменике (старо урбано језгро Требиња, Музеј Херцеговине, стари градови Каstell, Мичевац и Клобук, Перовића – Арсланагића мост и др.);
- вјерске објекте (манастири Тврдош, Петро-Павлов и Дужи, храм Пресвете Богородице – Херцеговачка Грачаница, цркве Св. Преображења, Св. Климента и Св. Арханђела, католичка Катедрала, Осман-пашина џамија и др.);
- традиционалне културне манифестације.

Требиње данас располаже са четири савремена хотелска објекта са 350 лежаја и три преноћишта високе категорије са 150 лежаја. На подручју општине налази се и око 200 објеката тзв. „малог угоститељства“ (ресторана, кафића, кафана).

Туристички промет на подручју општине последњих неколико година је у сталном порасту. Сви туристички локалитети и објекти на подручју општине су приступачни за потребе туризма и добро су повезани асфалтним путевима.

Уз активно учешће Туристичке организације Требиње, ово су претпоставке за развој свих облика туризма – вјерског, спортско-рекреативног, планинског и излетничког, ловно-риболовног, руралног,

Амфоре из музеја Херцеговине

културно-историјског, те транзитног и боравишног туризма.

Могућа улагања и исказани интереси за развој туризма:

Положај у непосредном залеђу јужног Јадрана, природни и атрактивни туристички потенцијали и одређене општине на будући развој туризма као стратешке гране развоја, пружају велике могућности за домаћа и страна улагања (путем концесија или на друге начине) у развој ове дјелатности.

Поред изнесених претпоставки, оцена је да ће примарни и глобални правци међународних туристичких токова бити:

- кретање ка топлим морима,
- планински туристички центри и
- здравствено-рекреациони центри.

Могућа су улагања у:

- туристичко активирање и валоризацију атрактивних археолошких локалитета и споменика културе високих вриједности (Стари град Требиње, Мичевац, Клобук, аустријске тврђаве око града и др.);
- активирање атрактивних планинских локалитета општине (Зубачка убла и Бијела гора) у масиву Орјена.;
- изградњу туристичко-угоститељских капацитета дуж постојећих саобраћајница (Београд – Дубровник и Подгорица – Мостар) за потребе транзитног и излетничког туризма, стављање у функцију атрактивних угоститељских објеката у Ластви (ресторан „Јазина“, са motelом и „Вила Ластва“, изградњом здравствено-рекреативног објекта у њеном оквиру - 12 км од града);
- изградњу нових садржаја на потезу Студенац – Црквина,

Општине РС

- доградња комплекса Црквица;
- област ловно-риболовног туризма (ревитализација ловишта „Требињска брада“, те риболов на постојећим вјештачким акумулацијама Требињског и Билећког језера);
 - изградњу туристичке железнице „Биро“ на релацији Требиње – Хум, са могућношћу повезивања са Дубровником и Херцег Новим;
 - интензивнији развој спортског туризма, с обзиром на климатске услове, спортске објекте и свјетски познате и признате личности у области спорта;
 - уређење ријеке Требишњице (изградња слапова као туристичке атракције), те урбанизованих сеоских и приградских подручја и излетишта, што отвара могућности развоја ловно-риболовног туризма, као и зимског и етно туризма.

Инфраструктура

Кроз подручје општине пролазе трансферзални правци Панонија – Јадран. На магистралне путеве у општини Требиње отпада 120 км, а на регионалне путеве 62 км.

Општина Требиње је лидер у производњи електричне енергије у РС. Систем ХЕТ производи око $\frac{1}{4}$ укупне електричне енергије у Републици Српској.

Квалитет снабдијевања електричном енергијом општине је на задовољавајућем нивоу.

Боља снабдјевеност и стабилност напајања електрич-

ном енергијом ће се ријешити изградњом 110 кВ прстена око Требиња и изградњом нове ТС 110/10(20)/35 кВ Требиње 3.

„Телеком Српске“ Р.Ј. Требиње посједује дигиталну централу фиксне телефоније (искоришћеност инсталисаних капацитета је 78 одсто) и уведен је оптички систем преноса у мјесну мрежу Требиње. Читаво подручје општине је покривено сигналом мобилне телефоније свих оператера.

На подручју општине су доступни сви могући начини коришћења интернета (четири пружаоца интернет услуга).

У општини Требиње комунална и водоводна инфраструктура није задовољавајућа.

Ускоро треба да почне реализација пројекта рјешавања водоснабдијевања цијелог подручја општине Требиње питком водом. Најближа санитарна депонија удаљена је 4 км од града. Недавно, урађена је санација ове депоније (прва фаза пројекта), и она је једна од најсавременијих на овим просторима. У току су активности на одређивању локације за нову регионалну депонију (друга фаза) преко пројекта „Управљање чврстим отпадом“, који се финансира из кредитних средстава Свјетске банке. Реализацијом овог пројекта биће постигнут пуни ефекат санитарности у Источној Херцеговини.

Остали значајни елементи окружења

Образовни систем у Требињу усмјерен је на школовање високостручних кадрова, у циљу спречавања одлива кадрова, који деценијама уназад карактерише просторе источне Херцеговине. У Требињу дјелују:

- три факултета: Факултет за производњу и менаџмент, Академија ликовних умјетности, Висока школа за туризам и хотелијерство, а у плану је отварање и факултета из области пољопривреде;
- три средње школе: Гимназија „Јован Дучић“, Центар

средњих школа и Техничка школа;

- три основне школе, и четири предшколске установе и
- Школа за основно и средње музичко образовање.

На подручју општине дјелује 11 банака (преко својих филијала или експозитура), шест микрокредитних организација, осам осигуравајућих кућа, као и пословна удружења и асоцијације: Привредна комора регије Требиње, ЈУ Агенција за развој малих и средњих предузећа (МСП) општине Требиње, Пословни инкубатор Требиње (пружање помоћи предузетницима у оснивању), Удружење винара општине

Општина Требиње је лидер у производњи електричне енергије у РС. Систем ХЕТ производи око $\frac{1}{4}$ укупне електричне енергије у Српској

Општинске РС

Требиње „Винос“, Удружење пчелара општине Требиње „Жалфија“.

Култура

Требиње је град културе. Културна баштина је дио јединственог идентитета овог града и важан генератор духовних и материјалних вриједности у новој економији Требиња.

Активне институције културе су: Музеј Херцеговине, Народна библиотека Требиње, Центар за информисање и културу (Дом културе, „Глас Требиња“, Радио Требиње), Градско позориште и Дом младих.

На подручју општине активна су и два културно-умјетничка друштва: „СЛ Алат“ и „Херцеговина“ – Петрово поље.

Културне манифестације представљају важан дио друштвеног живота Требиња и знак су препознавања овог града у ширем духовном и физичком окружењу.

Требиње посједује јединствену културну традицију и завидну културну инфраструктуру. Осим институционалног, култура има и наглашено манифестациони карактер, доприносећи културној препознатљивости Требиња у ширем окружењу.

Манифестација Требињске љетње свечаности одвија се сваке године од маја до октобра мјесеца, презентујући и промовишући највиша достигнућа у култури и развој културно-умјетничког аматеризма.

Између осталих, то су Дучићеве вечери поезије, Фестивал аматерских позо-

ришта, Дјечији музички фестивал, Ликовна колонија, интердисциплинарни фестивал Дани малих ствари. Између побројаних, Дучићеве вечери поезије су најзначајнија

Постојећи спортски садржаји и спортска инфраструктура пружају веома добре услове за припреме спортиста за такмичења. Кошаркашки камп Дејана Бодироге „And 1 Rising

Балканско њвенство у цудоу

културна манифестација источне Херцеговине и један од највећих празника стиха цјелокупне српске поезије, са традицијом дужом од четири деценије.

Спорт

Општина Требиње има више спортско-рекреативних објеката: фудбалски стадион, спортску дворану, олимпијски базен, стадион малих спортова, спортске терене и друге мање спортске објекте.

Спорт је развијена и организована дјелатност која се одвија у бројним клубовима за фудбал, кошарку, цудо, карате, рукомет, атлетику, пливање и др. У граду дјелују 34 спортска клуба, друштва и удружења, која окупљају укупно 2.650 чланова.

Stars“ сваког љета окупља више стотина младих спортиста из десетак земаља свијета, уз присуство најбољих тренера европске кошарке.

Најважнији стратешки интереси

Већи пројекти који су у припреми или су у току реализације, а од битног су значаја за општину Требиње су:

- изградња заобилазног пута за транзитна возила (завршена јужна обилазница);
- Индустриска зона Волујац 1 и 2, удаљена 4 км од града, уз магистрални пут према Дубровнику М20, величине 50+50 ха. Посједује трафо станицу 35/10 Кв, водовод и асфалтиран пут. Дјелатност је предвиђена за еколошки чисте индустрије. У зони

- 1 тренутно дјелују четири предузећа;
- пројекат рјешавања водоснабдијевања Требиња питком водом (замјена дотрајалог и проширење постојећег система);
- изградња аеродрома на Зупцима и
- регионални пут Гацко – Фоча, односно рјешење пројекта Чемерно (завршетак планиран у 2011. години).

Требиње има Стратегију развоја 2009-2017, која је сажета у три основна стратешка циља:

1. конкурентна привредна структура,
2. подмлађена и напредна заједница и
3. инспиративан животни амбијент.

Стратегијом је дефинисан 91 развојни пројекат, са могућношћу кориговања и допуна, у зависности од економске ситуације и приоритета реализације.

Стратегија је фокусирана на најважније стратешке изазове, као што су:

- коришћење обновљивих извора енергије: вода, сунце и вјетар;
- експлоатација грађевинских материјала (камен, пијесак, шљунак);
- пољопривредна производња у свим областима (воће, поврће, виноградарство, производња дувана, сточарство, пчеларство, узгој љекобиља, узгој рибе и др.);
- металопрерађивачки и текстилни сектор;

- туризам и угоститељство – близина мора, ријека, језера и планине, богато историјско и културно наслеђе (манастири, тврђаве, архитектура и сл.);
- производња чисте воде;
- активирање и коришћење археолошких и културно-историских локалитета у циљу развоја туризма;
- изградња, одржавање и коришћење путне инфраструктуре и
- ревитализација ловишта и рибогојишта.

Према анкети, већина предузећа и предузетника Требиње доживљава као погодно мјесто за пословање. Проблеми са неодговарајућом финансијском подршком могу се ублажити знатно квалитетнијим коришћењем општинских кредитних средстава. Постоје простор и интерес за побољшања у пружању развојних пословних услуга, пословном умрежавању и удруживању. Општинска администрација треба у већој мјери да унаприједи подршку и услуге пословној заједници и инвеститорима.

За Требиње се каже да је град сунца и платана, да је економски, културни и уопште центар источне Херцеговине.

Сва важнија догађања на подручју општине, као и информације из области дјеловања локалне самоуправе, доступне су преко општинске интернет странице www.trebinje.rs.ba.

Порука начелника Општине Требиње др Доброслава Ђука

У времену структурних економских и друштвених промјена, у којем се управо налазимо, пред Требињем је огроман изазов стварања јединствене конкурентске позиције у окружењу, које више није локално, већ глобално.

Желимо да до краја друге деценије новог миленијума Требиње буде међу најпожељнијим мањим градовима у југоисточној Европи за креативне подухвате и рекреативан живот, за пословна улагања и лична испуњења.

Извор развојне инспирације и привлачности Требиња је јединствени склад духовног и свјетовног, културне и природне баштине, медитеранског и континенталног, града и

села, старог и новог.

Желимо да уз помоћ таквог склада градимо Требиње као подмлађену, креативну, предузетничку заједницу која привлачи и задржава младе, талентоване, образоване и успјешне људе.

Тиме ћемо учинити да Требиње, уз раније створени имиџ мјеста које производи најјефтинију чисту енергију, постане препознатљиво као средина која пружа најквалитетнији живот, нуди најзанимљивији одмор, производи најбоље вино и најздравију храну у Републици Српској, БиХ, Балкану и југоисточној Европи.

Доброслав Ђук

ПРЕДСТАВНИШТВО РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

**Булевар деспота Стефана 4/IV
Београд, Србија**

Тел: 00 381 11 324 6633

Факс: 00 381 11 323 8633

E-mail: predstavnistvo@predstavnistvorsbg.rs